

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔

วันจันทร์ที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุม ๕ - ๐๑ ชั้น ๕ อาคารกระทรวงยุติธรรม
ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑.	ปลัดกระทรวงยุติธรรม
ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฏ์ วิศิษฏ์สรอรรถ	ประธานอนุกรรมการ
๒.	ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด
นายบุญชูธำณัฏ์ ทัดทูน
อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด	อนุกรรมการ
๓.	ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม
นายเผ่าพันธ์ ชอบน้ำตาล
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญา ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา	อนุกรรมการ
๔.	ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พล.ต.ต.คมกฤษ ไขสือขาว
ผู้บังคับการกองคดีอาญา	อนุกรรมการ
๕.	ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
นายพนพล อุเทน
ผู้อำนวยการกองกฎหมาย	อนุกรรมการ
๖.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
นางสาวนริศรา แดงไผ่
ผู้อำนวยการกองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม	อนุกรรมการ
๗.	ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ
นางสาวณัฐณี เกิดสุคนธ์
นิติกรชำนาญการพิเศษ	อนุกรรมการ
๘.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
นายสุรพงษ์ อินทรถาวร
รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.	อนุกรรมการ

๙. ผู้แทนคณะบดีคณะนิติศาสตร์ของภาครัฐซึ่งเป็นกรรมการ อนุกรรมการ
ในคณะกรรมการฯ
นายไพสิฐ พาณิชย์กุล
ผู้ช่วยอธิการฝ่ายกฎหมาย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๑๐. ผู้แทนคณะบดีคณะนิติศาสตร์ของภาคเอกชนซึ่งเป็นกรรมการ อนุกรรมการ
ในคณะกรรมการฯ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาย รัตนชื่อสกุล
คณบดีคณะนิติศาสตร์ปริติ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
๑๑. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานอนุกรรมการให้ความเห็นชอบ อนุกรรมการ
ศาสตราจารย์ ณรงค์ ใจหาญ
อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๒. ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานอนุกรรมการให้ความเห็นชอบ อนุกรรมการ
นายณัฐนันท์ สุวรรณมณี
ทนายความ
๑๓. ผู้แทนสหภาพทนายความ อนุกรรมการ
ดร.กิตติมา สิริศุภชัย
กรรมการฝ่ายช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการ
พ.ต.ท.พงษ์ธร ธัญญสิริ
๑๕. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย อนุกรรมการและเลขานุการ
นายชัยวัฒน์ รุ่งเล็ก
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๖. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางชัตติยา รัตนติลก
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม
๑๗. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรมที่ได้รับมอบหมาย อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวสุดาพร สกุลดี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
- ผู้ไม่มาประชุม**
๑. นางสมฤดี ธัญญสิริ ตติตราชการ
รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง
๒. นางสาวสาวิตรี ชำนาญกิจ ตติตราชการ
รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- ผู้เข้าร่วมประชุม**
๑. นายนิรุท สุขพ่อคำ สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.
๒. นายชัด บุญเงิน สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช.
๓. นางสาวขวัญชนก เทพวงศ์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๔. นายวรยุทธ์ พิชร์ปรียานันท์ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๕. นางสาวศุภลักษณ์ แก้วอ่อน สำนักงานกิจการยุติธรรม

๖.	นางสาวกัลยา ถ้ำทอง	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๗.	นางสาววรรณนที บรรณมาศ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๘.	นางสาวพิชญ์สินี พฤตภพ	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุม เวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ

ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้
ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมาย
และการบังคับใช้ จำนวน ๓ เรื่อง ดังนี้

๒.๑ ผลการดำเนินงานของร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ.

ตามที่คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓
เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๓ เห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ตามที่
ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการ ดังนี้

๑. รับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ ต่อประเด็นที่ได้รับจาก
การรับฟังความคิดเห็น อาทิ ความเหมาะสมของการกำหนดฐานความผิดที่จะต้องเปิดเผย โดยให้คำนึงถึงระดับ
ความรุนแรง รวมถึงอัตราโทษ การไม่เปิดเผยข้อมูลคดีที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดของหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้อง และบทกำหนดโทษกรณีเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่ไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายนำประวัติอาชญากรรม
ไปเปิดเผยหรือไปใช้โดยมิชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงปรับปรุงการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมให้ครอบคลุม
หน่วยงานหรือบุคคลผู้มีหน้าที่ในการตรวจสอบประวัติอาชญากรรมตามที่กฎหมายกำหนด

๒. จัดทำการวิเคราะห์ผลกระทบทางกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment : RIA)
เพื่อประเมินและตรวจสอบผลกระทบจากการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. เพื่อให้
เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย
พ.ศ. ๒๕๖๒

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ.
ตามผลการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ และได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. สำนักงานกิจการยุติธรรมได้เสนอผลการดำเนินงานและร่างพระราชบัญญัติ
ประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ต่อคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ในคราว
การประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ โดย กพยช. มีมติเห็นชอบในหลักการของ
ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับข้อสังเกต กพยช.
ในประเด็นการกำหนดนิยาม ฐานความผิด การกำหนดระยะเวลาของการเปิดเผยและไม่เปิดเผยประวัติ
อาชญากรรม บทกำหนดโทษ ไปปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. เสนอกระทรวง
ยุติธรรมเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการเสนอกฎหมายต่อไป

๒. สำนักงานกิจการยุติธรรมได้มีการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม
พ.ศ. ตามข้อสังเกตของ กพยช. และได้มีหนังสือสำนักงานกิจการยุติธรรม ที่ ยธ ๐๙๑๑/๘๕๔ ลงวันที่
๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ เสนอร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ที่ได้มีการนำไปรับฟังความคิดเห็น

๒. การรายงานกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามแบบรายงานการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (LAMP ๒) จำนวน ๘๖ ฉบับ จาก ๒๘ หน่วยงาน

จากการตรวจสอบแบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (LAMP ๑) และแบบรายงานการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (LAMP ๒) พบว่า หน่วยงานของรัฐผู้เสนอกฎหมายมีการเลือกช่องทางการเผยแพร่กฎหมายทางสื่อออนไลน์มากที่สุด โดยมีจำนวน ๑๘๔ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๙ ของช่องทางการเผยแพร่ทั้งหมด โดยช่องทางการเผยแพร่กฎหมายผ่านสื่อออนไลน์ที่นิยมมากที่สุด คือ Website สำหรับช่องทางการเผยแพร่กฎหมายที่มีจำนวนรองลงมา คือ สื่อหลัก คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๙ ของรูปแบบและช่องทางการเผยแพร่ทั้งหมด โดยช่องทางการเผยแพร่กฎหมายผ่านสื่อหลักที่นิยมมากที่สุด คือ สื่อสิ่งพิมพ์ และช่องทางการเผยแพร่กฎหมายที่มีความนิยมในลำดับสุดท้าย ได้แก่ การแถลงและเผยแพร่ข้อมูลต่อสื่อมวลชนและประชาชนโดยโฆษกประจำหน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๑ ของรูปแบบและช่องทางการเผยแพร่ทั้งหมด สำหรับกรอบของกฎหมายในการรับรายงานการเผยแพร่กฎหมาย LAMP ๑ และ LAMP ๒ นั้น แบ่งได้เป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ๑) กฎหมายใหม่และแก้ไขเพิ่มเติม ๒) กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ ๓) กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้ และ ๔) กฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้ โดยจากการตรวจสอบรายงานการเผยแพร่กฎหมายตามแบบ LAMP ๑ และ LAMP ๒ พบว่า มีการรับรายงานของกฎหมายตามกรอบของกฎหมายในประเภทกฎหมายใหม่และแก้ไขเพิ่มเติมมากที่สุด รองลงมา คือ กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ กฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้ และกฎหมายที่เด็กควรรู้ ตามลำดับ

ทั้งนี้ นับแต่เดือนมีนาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นมา พบว่า หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้เสนอให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายไม่มีการรายงานตามแบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (LAMP ๑) และแบบรายงานการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (LAMP ๒) มาয়ยังสำนักงานกิจการยุติธรรมจนถึงปัจจุบัน

ในการนี้ สำนักงานกิจการยุติธรรมจึงได้วางแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการรับรายงาน โดยจะมีการปรับปรุงคู่มือแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยเพิ่มเนื้อหาในส่วนของกระบวนการและมาตรฐานการติดตามทวงถามการรายงาน และการกำหนดกรอบระยะเวลาในการส่งรายงานมายังสำนักงานกิจการยุติธรรมให้มีความชัดเจนและมีผลบังคับมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ หากผลการดำเนินการเป็นประการใด จะรายงานความคืบหน้าให้ที่ประชุมทราบในการประชุมครั้งต่อไป

ประเด็นที่ ๒ ขับเคลื่อนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์

ที่ผ่านมา สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมายตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ ได้มีการดำเนินการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ ดังนี้

๑. เว็บไซต์รู้กฎหมาย LAMP (<http://lamp.oja.go.th>) : มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วยข้อมูลที่น่าสนใจ เช่น กฎหมายใหม่ ความเคลื่อนไหวกฎหมาย การจัดหมวดหมู่กฎหมายที่น่ารู้ ปฏิทินการออกกฎหมาย กฎหมายที่ได้รับความนิยม สื่อความรูดนนิยม INFOGRAPHIC และสื่อความรู้อื่น เป็นต้น โดยข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔ มีจำนวนยอดผู้เข้าชมเว็บไซต์อยู่ที่ ๘๗,๗๕๔ ครั้ง เผยแพร่กฎหมาย จำนวน ๓๓๐ ฉบับ สื่อความรู้ จำนวน ๕๙๗ ชิ้น โดยกฎหมายที่ได้รับความนิยมสูงสุด ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการขอความช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สิทธิในคดีอาญา และการขอรับการเยียวยาทางกฎหมาย กฎหมาย

ว่าด้วยหนี้ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. CHATBOT : ผู้ใหญ่ลอร์ (LAW MAN) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นช่องทางการเชื่อมโยงเข้าสู่ช่องทางการเผยแพร่กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เช่น สายด่วน ๑๑๑๑ ต่อ ๗๗ และเว็บไซต์รู้กฎหมาย LAMP เป็นต้น รวมถึงให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมอย่างทันทั่วถึง โดยทดลองให้บริการผ่านทาง Line ขณะนี้มีจำนวนผู้เข้าร่วมประมาณ ๑,๐๐๐ User อย่างไรก็ตาม เนื่องจากระบบข้อมูลยังไม่เสถียร ทำให้ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายของการตอบคำถามหรือให้ข้อมูลด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมได้อย่างครอบคลุมและถูกต้องแม่นยำ จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณและระยะเวลาในการดำเนินการซึ่งอาจไม่คุ้มค่างบประมาณที่เสียไป จึงได้มีการยกเลิกดำเนินการระบบ CHATBOT ผู้ใหญ่ลอร์ (LAW MAN) ทาง Line แล้ว

๓. BOXSET : ชุดความรู้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม : รวบรวมข้อมูลด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมผ่าน ๖ สื่อความรู้ ได้แก่ โปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นเสียงบรรยายกฎหมาย สมุดภาพ อินโฟกราฟิก Motion graphic และหนังสือกฎหมาย ๖ เรื่อง ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลและเผยแพร่แก่สำนักงานยุติธรรมจังหวัดเรียบร้อยแล้ว

ปัจจุบัน สำนักงานกิจการยุติธรรมได้มีแผนการพัฒนาสื่อการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐในระบบออนไลน์เพิ่มเติมโดยการจัดทำสื่อวีดิทัศน์ (Video Clip) และเผยแพร่ใน ๒ ช่องทาง ได้แก่ Youtube ช่อง “LAW by OJA” และ TikTok ชื่อผู้ใช้งาน “LAW by OJA” รวมถึงสื่อการรับรู้กฎหมายทั้งทาง Youtube และ TikTok นี้จะถูกเชื่อมโยงช่องทางเข้าถึงไว้ในเว็บไซต์รู้กฎหมาย LAMP (<http://lamp.oja.go.th>) ด้วย เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกเพศทุกวัยมากยิ่งขึ้น เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการรับรู้กฎหมายส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนทำงาน ซึ่งส่วนมากจะมีการสืบค้นข้อมูลกฎหมายผ่านการใช้งาน Social Media มากกว่าการอ่านและตีความกฎหมายเป็นรายมาตราจากตัวบทกฎหมายหรือจากตำรากฎหมายทั่วไป ทั้งนี้ อยู่ในระหว่างการจัดทำแผนการดำเนินการ

ประเด็นอภิปราย

ในประเด็นการขับเคลื่อนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการกำหนดและติดตามแบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (LAMP ๑) และแบบรายงานการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (LAMP ๒) นั้น ข้อมูลจากผลการรับรายงานดังกล่าวยังไม่มี ความชัดเจนและเหมาะสมเพียงพอ จึงควรจัดทำฐานข้อมูลว่าในช่วงเวลาการตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายผ่านแบบดังกล่าว นั้น มีรายชื่อกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาทั้งหมดจำนวนกี่ฉบับ และพิจารณาว่ามีหน่วยงานที่เป็นผู้เสนอให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายได้รายงานตามแบบดังกล่าวเข้ามาแล้วจำนวนกี่ฉบับ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ว่าสอดคล้องกับจำนวนกฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ณ ช่วงเวลานั้นหรือไม่ หากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่ามีความไม่สอดคล้องกัน ให้พิจารณาว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมถึงวางแผนทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย

นอกจากนี้ ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนว่า เมื่อมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว สำนักงานกิจการยุติธรรม ยังคงมีหน้าที่ตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐผ่านการรับรายงานตามแบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (LAMP ๑) และแบบรายงานการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ (LAMP ๒) จากหน่วยงานที่เป็นผู้เสนอให้มีหรือปรับปรุงกฎหมาย เมื่อกฎหมายนั้นได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

รวมถึงหน้าที่ในการเป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ อยู่หรือไม่ จึงควรมีการศึกษาถึงความซ้ำซ้อนของหน้าที่ดังกล่าวกับหน่วยงานอื่นอย่างละเอียดอีกครั้ง

มติที่ประชุม

รับทราบและมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบพันธกรณีตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ ว่า หน้าที่ในการตรวจสอบการเผยแพร่ข้อมูลด้านกฎหมาย และหน้าที่ในการเป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมายของสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปโดยผลของกฎหมายอื่นหรือไม่ โดยให้พิจารณาตรวจสอบกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมถึงกฎหมาย หลักเกณฑ์ และแนวทางอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒. หากผลการตรวจสอบปรากฏว่า เป็นหน้าที่ที่ยังต้องดำเนินการต่อไป ให้สำนักงานกิจการยุติธรรมพิจารณาจัดทำแผนการปรับปรุงกระบวนการรับรายงานและการจัดทำผลการรายงานตามแบบ LAMP ๑ และ LAMP ๒ เพื่อให้ได้ข้อมูลผลการดำเนินการที่ชัดเจนและเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการรับรายงานดังกล่าว

ทั้งนี้ ให้ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานผลการศึกษาต่อประธานอนุกรรมการฯ ภายในเดือนเมษายน ๒๕๖๔

๒.๓ ความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการทบทวนและประเมินผลเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Indicators: LEI)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ได้มีการจัดประชุมเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. จำนวน ๑ ครั้ง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานความคืบหน้าในเรื่องการจัดทำเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๐ ได้เห็นชอบเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Indicators: LEI) ตามที่สำนักงานกิจการยุติธรรมได้พัฒนาขึ้นเพื่อให้มีเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายที่มีความเป็นรูปธรรม โดยผลการศึกษากำหนดเป็นเครื่องมือที่ประกอบด้วย ๗ องค์ประกอบ และ ๑๒ ตัวชี้วัด เพื่อใช้ในการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย และได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมนำเครื่องมือดังกล่าวไปทดลองประเมินกฎหมายที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการ เพื่อให้เครื่องมือสามารถนำมาใช้ได้มีประสิทธิภาพและเที่ยงตรง โดยที่ผ่านมาสำนักงานกิจการยุติธรรมได้นำเครื่องมือดังกล่าวไปประเมินกฎหมาย ๔ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙

จากการศึกษาวิจัยกฎหมายทั้ง ๔ ฉบับ สามารถสรุปข้อเสนอแนะที่สำคัญแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ข้อเสนอแนะการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายผ่านเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งสามารถสะท้อนข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นหลังการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายของหน่วยงาน ตลอดจนปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติตามภารกิจและการให้บริการ เพื่อให้ผลการดำเนินการของหน่วยงานรัฐมีความสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้น ๆ

๒. ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาแบบเครื่องมือให้ผู้ใช้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ลดความซ้ำซ้อนในการพิจารณาและพัฒนาเครื่องมือให้มีความเหมาะสมกับกฎหมายแต่ละประเภท

ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ด้วยเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายที่สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้พัฒนาขึ้นนั้น อยู่ในขั้นตอนของการปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายจากผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวสามารถนำไปใช้ ต่อยอดการพัฒนาเครื่องมือดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ สำนักงานกิจการยุติธรรมจึงได้จัดทำโครงการทบทวน และประเมินผลเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Indicators: LEI) โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อทบทวนและสังเคราะห์ผลการนำเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายจากการประเมินกฎหมาย จำนวน ๔ ฉบับ และเพื่อพัฒนาเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายที่มีความแม่นยำ เชื่อถือได้ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล และสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตาม ข้อกำหนดมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้งนี้ โครงการดังกล่าว จะดำเนินการแล้วเสร็จในเดือนกันยายน ๒๕๖๔ โดยฝ่ายเลขานุการฯ จะนำผลการศึกษาและการพัฒนาเครื่องมือ การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายเสนอคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ในการประชุม ครั้งต่อไป

ประเด็นอภิปราย

ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้หน่วยงานซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบกฎหมายจะต้องจัดทำข้อมูลการวิเคราะห์ ผลกระทบของกฎหมายนั้นภายใน ๕ ปี นับแต่มีการบังคับใช้กฎหมาย ว่าเห็นสมควรต้องมีการปรับปรุงอย่างไร หรือสมควรต้องยกเลิกกฎหมายนั้นหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Indicators: LEI) ที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ หรือ กพยช. มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมดำเนินการจัดทำนั้น เป็นการมอบหมายให้ดำเนินการชั่วคราวไปพลาง ก่อนในระหว่างที่ยังไม่มีเครื่องมือกลางในการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายตามกฎหมายอื่น ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้ ซึ่งมีการกำหนดเกี่ยวกับเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย โดยเป็นเครื่องมือกลางไว้ แล้ว ก็สมควรที่จะใช้เครื่องมือกลางดังกล่าวในการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย

มติที่ประชุม

รับทราบและมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบผลการดำเนินการของเครื่องมือการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (LEI) ว่ามีกระบวนการดำเนินงานซ้ำซ้อนกับเครื่องมือและแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการับผิดชอบตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่ อย่างไร

๒. พิจารณาทบทวนประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำเครื่องมือการประเมินผล การบังคับใช้กฎหมาย (LEI) มาใช้งานจริงว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย หรือไม่ และวิเคราะห์ว่าจะนำมาช่วยส่งเสริมกับเครื่องมือกลางตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำ ร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้อย่างไรบ้าง

ทั้งนี้ ให้ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานผลการศึกษาต่อคณะอนุกรรมการฯ ในการประชุม ครั้งถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๓

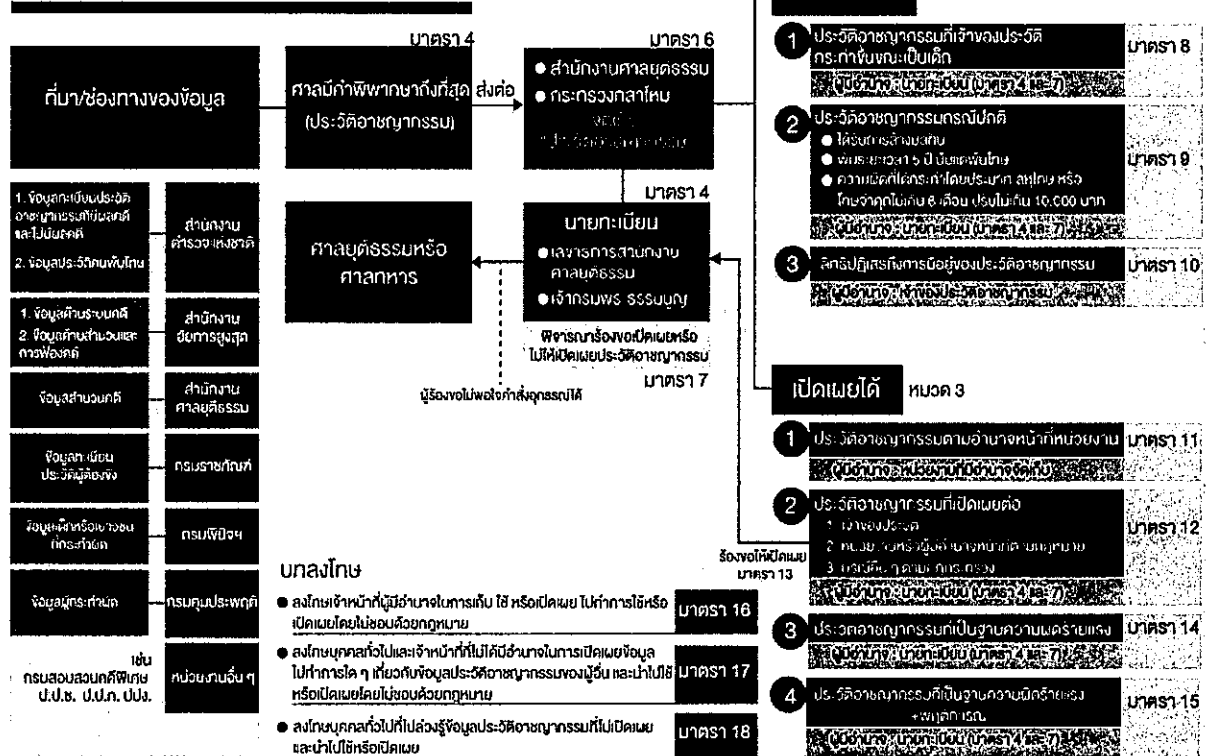
เรื่องเพื่อพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ.

สืบเนื่องจากคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับข้อสังเกตของ กพยช. ในประเด็นการกำหนด นิยาม ฐานความผิด การกำหนดระยะเวลาของการเปิดเผยและไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม บทกำหนดโทษ ไปดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. เสนอกระทรวงยุติธรรมเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการเสนอกฎหมายต่อไป

ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ตามข้อสังเกตของ กพยช. ซึ่งประกอบไปด้วย ๖ ส่วนสำคัญ ได้แก่ คำนิยาม หมวด ๑ การจัดการประวัติอาชญากรรมและนายทะเบียน หมวด ๒ การไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม หมวด ๓ การเปิดเผยประวัติอาชญากรรม หมวด ๔ บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล โดยมีสาระสำคัญปรากฏตามแผนภาพ

ร่างพระราชบัญญัติ
ประวัติอาชญากรรม พ.ศ.

ต่อมาได้มีการนำร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยมีประเด็นข้อสังเกตที่สำคัญ ดังนี้

๑. การกำหนดนิยามคำว่า “ประวัติอาชญากรรม” ไม่ควรรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการต้องหาตัวอาชญากรด้วยเพราะจะเป็นถ้อยคำที่กว้างมากเกินไป และเนื่องจากเมื่อพิจารณาในร่างพระราชบัญญัตินี้ ทำให้เข้าใจได้ว่าเฉพาะข้อมูลศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดเท่านั้น

๒. การ...

๒. การกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมเมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดอาจยังไม่เหมาะสม เนื่องจากสำนักงานศาลยุติธรรมอาจยังไม่ทราบข้อมูลที่เป็นปัจจุบันกรณีศาลสั่งคุมประพฤติ หรือการที่กรมราชทัณฑ์มีการส่งลวดวันต้องโทษ พักการลงโทษ หรือได้รับการพระราชทานอภัยโทษ ศาลจะไม่ทราบยกเว้นมีการแจ้งมา จึงมีข้อคิดเห็นว่ากระทรวงยุติธรรมอาจมีข้อมูลที่พร้อมมากกว่าสำนักงานศาลยุติธรรมหรือไม่

๓. การกำหนดให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมกรณีการยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียนให้พิจารณาเรื่องการเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม เห็นควรตัดประเด็นในส่วนของการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมออก เนื่องจากไม่ต้องการให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมคำร้องขอให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมที่ยื่นต่อนายทะเบียน เพราะในปัจจุบันการกำหนดในเรื่องของการเก็บค่าธรรมเนียมไม่ค่อยมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายมากนัก หากมีการบัญญัติไว้จะต้องมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ถ้าเก็บค่าธรรมเนียมน้อยแล้วต้องมาทำเป็นบัญชีท้ายอาจไม่เหมาะสม

๔. การปรับเปลี่ยนฐานความผิดที่ร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้ต้องมีการเปิดเผย แม้ผู้เป็นเจ้าของประวัติจะได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน หรือพ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษาแล้วก็เปิดเผยได้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕

๕. การกำหนดให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมผ่านทางเว็บไซต์ในลักษณะใกล้เคียงกับประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นการยกระดับการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม กรณีฐานความผิดที่มีความร้ายแรงและเป็นภัยต่อสังคม จึงต้องมีการเฝ้าระวัง และให้มีการเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยให้คนทั่วไปสามารถสอบถามได้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคมชั้นสูง

ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ขอเรียนว่า ได้มีการศึกษากฎหมายและข้อมูลเพิ่มเติมตามประเด็นข้อสังเกตข้อ ๕ ที่กำหนดให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมในคดีความผิดที่มีความร้ายแรงต่อสังคม โดยให้มีการเปิดเผยต่อสาธารณชนผ่านเว็บไซต์ให้คนทั่วไปสามารถสอบถามได้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคมชั้นสูง และทราบว่าผู้กระทำความผิดอยู่ ณ สถานที่ใด อันเป็นแนวทางการดำเนินการของประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศตามกฎหมาย The Sex Offender Registration and Notification Act และได้มีการศึกษาข้อมูลแนวทางการขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศของต่างประเทศเพิ่มเติม ได้แก่ ประเทศอังกฤษ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ Sexual Offences Act ๒๐๐๓ และประเทศฝรั่งเศส มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พร้อมทั้งได้มีการศึกษาถึงมาตรการในการควบคุมและสอดส่องและคำสั่งกักขังผู้กระทำความผิดร้ายแรงไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดทางเพศร้ายแรงหรือผู้กระทำความผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงอย่างร้ายแรงของประเทศออสเตรเลียตามกฎหมาย Serious Offenders Act ๒๐๑๘ เพื่อเป็นแนวทางนำมาประกอบการยกร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. โดยสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. มาตรการในการขึ้นทะเบียนและแจ้งข้อมูลผู้กระทำความผิดทางเพศ

๑.๑ การขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ ไม่ว่าจะประเทศฝรั่งเศส อังกฤษ หรือสหรัฐอเมริกา ผู้มีอำนาจในการสั่งขึ้นทะเบียนผู้กระทำความผิดทางเพศ คือ ศาล ส่วนหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการจัดการข้อมูลผู้กระทำความผิดในประเทศฝรั่งเศส คือ กรมทะเบียนประวัติอาชญากรรม (The criminal records department) สังกัดกระทรวงยุติธรรมและอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานศาลและอัยการ ประเทศอังกฤษ คือ สำนักงานตำรวจกลาง และ The Violent and Sex Offender Register (VISOR) และในประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลแต่ละแห่งมีหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต ในลักษณะที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายสำหรับทุกศาลและต่อสาธารณะ

๑.๒ ข้อมูลที่จัดเก็บ ในทุกประเทศจะมีการจัดเก็บที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับคำพิพากษาของศาลในคดีความผิดของผู้นั้น ชื่อ - นามสกุลของผู้กระทำผิดทางเพศ ตำแหน่งที่อยู่ อาศัย ภูมิลำเนาของผู้กระทำผิดทางเพศ หมายเลขประกันสังคม เป็นต้น

๑.๓ ประเภทความผิด

(๑) ประเทศฝรั่งเศส ความผิดที่กำหนดให้ต้องมีการขึ้นทะเบียน ได้แก่

- ความผิดต่อชีวิต เช่น ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น รวมถึงเหยื่อที่เป็นเด็ก กระทำชำเราและฆ่า การฆ่าที่มีลักษณะการใช้กำลังรุนแรง วิธีโหดร้าย หรือมีลักษณะเป็นการทรมานเหยื่อ เป็นต้น

- ความผิดต่อร่างกาย เช่น ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ทารุณกรรมผู้อื่น รวมถึงเหยื่อที่เป็นเด็ก เป็นต้น

- ความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา กระทำชำเราเด็ก ความผิดในการล่วงละเมิดทางเพศอย่างอื่น กระทำการอนาจารเด็ก เป็นต้น

- ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ การค้าเด็ก การนำเด็กออกค้าประเวณี การบังคับ ข่มขืนใจ ข่มขู่ หลอกลวงให้กระทำกิจกรรมทางเพศอันเป็นความผิดตามกฎหมาย การใช้เด็กเป็นนักแสดงทางเพศ การถ่าย อัด ทำให้แพร่หลาย นำเข้า ส่งออก ผลิต หรือแจกจ่ายสื่อลามกเด็ก ภาพถ่ายลามกเด็ก เป็นต้น

(๒) ประเทศอังกฤษ ความผิดที่กำหนดให้ต้องมีการขึ้นทะเบียน ได้แก่

- ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา (Rape) ในลักษณะต่าง ๆ ต่อเหยื่อทั้งที่เป็นเด็ก เด็กในครอบครัว (Familial child sexual offences) สตรี ผู้ชาย ต่อบุคคลที่พิการ วิกฤจจริต ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ผู้ที่อยู่ในความดูแลของตน รวมถึงกระทำทางเพศต่อสัตว์ เป็นต้น

- ความผิดที่กระทำต่อเหยื่อที่เป็นเด็ก เช่น การนำเด็กออกค้าประเวณี การบังคับข่มขืนใจ หลอกลวงให้ทำกิจกรรมทางเพศอันเป็นความผิดตามกฎหมาย การใช้เด็กเป็นนักแสดงทางเพศ การนำเข้า ส่งออก ผลิตหรือแจกจ่ายสื่อลามกเด็ก ภาพถ่ายลามกเด็ก การกระทำการอนาจารเด็ก และ ความผิดฐานให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศต่อเหยื่อที่เป็นเด็ก รวมไปถึงผู้กระทำความผิดในความผิดข้างต้นแต่ไม่ได้รับโทษเนื่องจากเหตุเป็นบุคคลวิกฤจจริต เป็นต้น

(๓) ประเทศสหรัฐอเมริกา

แบ่งผู้กระทำผิดทางเพศเป็น ๓ ประเภท (๓ - tier Classification System) โดยแบ่งตามความร้ายแรงของความผิดที่ผู้กระทำผิดทางเพศได้กระทำ โดยผู้กระทำผิดทางเพศที่กระทำความผิดร้ายแรงน้อยที่สุดจะจัดอยู่ในประเภท Tier ๑ และไล่ตามลำดับความร้ายแรง เป็น Tier ๒ และ Tier ๓ ตามลำดับ ดังนี้

- ผู้กระทำผิดทางเพศประเภท Tier ๓ (Tier ๓ Sex offender) คือ ผู้กระทำผิดทางเพศที่ถูกลงโทษจำคุกมากกว่า ๑ ปี ในการกระทำทางเพศที่มีการใช้กำลังรุนแรง หรือมีการข่มขู่อย่างร้ายแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเราที่มีลักษณะรุนแรงโหดร้าย, ข่มขืนกระทำชำเราเด็กอายุไม่เกิน ๑๓ ปี, ความผิดในการลักพาตัวเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี (Minor) โดยผู้ลักพาตัวไม่ใช่เป็นผู้ปกครองหรือผู้ดูแล รวมไปถึงถึงกรณีที่ผู้กระทำผิดทางเพศประเภท Tier ๒ ได้กระทำความผิดอื่น ๆ ภายหลังจากการถูกขึ้นทะเบียน

- ผู้กระทำผิดทางเพศประเภท Tier ๒ (Tier ๒ Sex offender) คือ ผู้กระทำผิดทางเพศอื่นนอกจาก Tier ๓ โดยเป็นผู้กระทำผิดที่ถูกลงโทษจำคุกมากกว่า ๑ ปี ในความผิดที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศต่อเด็ก คือ การกระทำชำเราเด็ก มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำเด็กออกค้าประเวณี การบังคับ ข่มขืนใจ หลอกลวงให้กระทำกิจกรรมทางเพศอันเป็นความผิดตามกฎหมาย รวมไปถึงการใช้เด็กเป็นนักแสดงทางเพศ การผลิต หรือแจกจ่ายสื่อลามกเด็ก

- ผู้กระทำ...

- ผู้กระทำผิดทางเพศประเภท Tier ๑ (Tier ๑ Sex offender) คือ ผู้กระทำผิดทางเพศอื่นนอกจาก Tier ๒ และ Tier ๓ อันเป็นกลุ่มของผู้กระทำผิดที่มีความรุนแรงน้อยที่สุด

๑.๔ การเข้าถึงข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศ

(๑) ประเทศฝรั่งเศส การเข้าถึงข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศจะกระทำภายในหน่วยงานรัฐ โดยกำหนดบุคคลที่สามารถเข้าถึงได้เฉพาะผู้พิพากษา ผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าหน้าที่รัฐอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ นายทะเบียน เจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ เป็นต้น และการเปิดเผยข้อมูลนั้นต้องเป็นไปเฉพาะตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้เท่านั้น เช่น เพื่อการสืบสวนสอบสวน การจ้างงาน การสรรหาคนเข้าทำงาน การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตใด ๆ หรือการพิจารณาเกี่ยวกับกิจกรรมที่มีเด็กหรือเยาวชนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทั้งยังมีระบบการเข้าถึงข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศทุกขั้นตอนต้องเข้าถึงผ่านระบบรักษาความปลอดภัย เพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

(๒) ประเทศอังกฤษ การเข้าถึงและการเปิดเผยข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศอยู่ในลักษณะการใช้ข้อมูลดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ในหน่วยงานของรัฐ โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือหน่วยงานของรัฐมีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้โดยต้องมีวัตถุประสงค์เป็นไปเพื่อตรวจสอบ และยืนยันความถูกต้องของข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศเพื่อการป้องกันยับยั้งอาชญากรรม เพื่อการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมเกี่ยวกับความผิดทางเพศ และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น โดยหน่วยงานที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ เช่น หน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับแรงงาน ความปลอดภัยในสังคม หน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับเด็ก และเยาวชน กรมการกงสุล กรมการขนส่ง เป็นต้น

แม้โดยหลักแล้วประเทศอังกฤษมิได้บัญญัติให้อำนาจโดยตรงแก่สาธารณชนทั่วไปในการเข้าถึงข้อมูลในมาตรการการขึ้นทะเบียนของผู้กระทำผิดทางเพศผ่านทางอินเทอร์เน็ต แต่อย่างไรก็ตามมีกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเปิดเผยข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศได้ ในลักษณะเป็นข้อสันนิษฐานในการเปิดเผยข้อมูล มีผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเปิดเผยข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศต่อบุคคลที่สามารถเพื่อลดโอกาสในการเกิดพฤติกรรมที่เป็นอันตราย โดยไม่ต้องจำเป็นต้องมีการร้องขอให้เปิดเผย เพียงแต่หากเข้าตามองค์ประกอบข้อสันนิษฐานที่กำหนดไว้ก็สามารถเปิดเผยข้อมูลได้ เช่น หากมีเหตุการณ์ที่เชื่อได้ว่าผู้กระทำผิดทางเพศมีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดที่ร้ายแรง (Serious harm) ต่อเด็กหรือเยาวชน เป็นต้น

(๓) ประเทศสหรัฐอเมริกา สามารถแบ่งมาตรการได้เป็น ๒ ส่วน ดังนี้

(๓.๑) การเข้าถึงข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศผ่านทางอินเทอร์เน็ต

ข้อมูลที่ทำให้การเปิดเผยข้อมูลต่อประชาชนนั้นมีได้ทำการเปิดเผยข้อมูลที่จัดเก็บทั้งหมด หากแต่เปิดเผยเฉพาะในส่วนเท่าที่จำเป็น โดยเปิดเผยให้สาธารณชนรับรู้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต คือ เว็บไซต์ National Sex Offender Public Website หรือ เรียกว่า NSOPW (<https://www.nsopw.gov>) เป็นเว็บไซต์กลางของสหรัฐอเมริกาที่เชื่อมโยงข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศแต่ละมลรัฐในสหรัฐอเมริกาไว้ในเว็บไซต์ดังกล่าว โดยแต่ละมลรัฐจะมีเว็บไซต์ในการจัดเก็บข้อมูลผู้กระทำผิดทางเพศของตนเอง ในลักษณะที่อนุญาตให้ประชาชนค้นหาได้ โดยขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน เช่น เพียงแค่ระบุหมายเลขไปรษณีย์ หรือขอบเขตทางภูมิศาสตร์ เป็นต้น โดยข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำผิดทางเพศที่จะเปิดเผยต่อสาธารณชนนั้นกล่าวได้ว่า โดยหลักคือเปิดเผยได้เท่าที่ไม่มีข้อยกเว้น โดยข้อมูลที่ห้ามเปิดเผยโดยเด็ดขาด คือ ข้อมูลเกี่ยวกับเหยื่อ ข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวกับการจับกุมผู้กระทำผิดที่มีได้เปิดเผยในคำพิพากษา หรือในการพิจารณาลงโทษ และหมายเลขประกันสังคมของผู้กระทำผิดทางเพศ เป็นต้น

(๓.๒) การแจ้งข้อมูลของผู้กระทำผิดทางเพศต่อสาธารณะ

ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบของแต่ละรัฐทำการแจ้งเตือนดังกล่าวเมื่อผู้นั้นได้มีการย้ายถิ่นที่อยู่ หรือมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล โดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในแต่ละรัฐต้องทำ

การแจ้งข้อมูลดังกล่าวต่อองค์กรหรือบุคคล เช่น สำนักงานอัยการ รัฐที่ผู้กระทำผิดทางเพศรายนั้นจะย้ายไปอาศัยอยู่ ย้ายไปทำงาน หรือย้ายไปศึกษาในรัฐดังกล่าว หรือองค์กรต่าง ๆ

๒. มาตรการในการควบคุมและสอดส่องและคำสั่งกักขังผู้กระทำผิดร้ายแรง

เป็นแนวทางของประเทศออสเตรเลียตามกฎหมาย Serious Offenders Act ๒๐๑๘ ที่กำหนดให้มีการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งกรณีเป็นผู้กระทำผิดทางเพศร้ายแรงหรือผู้กระทำผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงอย่างร้ายแรงให้มีการออกคำสั่งใน ๕ กรณี คือ Supervision Orders (คำสั่งควบคุมและสอดส่อง) Interim supervision orders (คำสั่งควบคุมและสอดส่องชั่วคราว) Detention Orders (คำสั่งกักขัง) Interim detention orders (คำสั่งกักขังชั่วคราว) Emergency Detention Orders (คำสั่งกักขังฉุกเฉิน) ซึ่งในแต่ละคำสั่งจะมีเงื่อนไขในการร้องขอ และระยะเวลาการบังคับใช้ของคำสั่งที่แตกต่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์ของการร้องขอให้ศาลออกคำสั่ง คือ การกำกับดูแลเพื่อลดความเสี่ยงที่ผู้กระทำความผิดจะกลับมาก่อทำผิดซ้ำ และเพื่อให้เหยื่อเกิดความรู้สึกถึงความปลอดภัยและสวัสดิภาพของตนเอง

ประเด็นอภิปราย

๑. การกำหนดนิยามคำว่า “ประวัติอาชญากรรม”

(๑) เดิมไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องประวัติอาชญากรรม แต่หน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจในการจัดเก็บก็จะมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลัก และมีระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ เป็นแนวทางปฏิบัติในการให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะเปิดเผยให้กับเจ้าของประวัติเป็นหลัก ซึ่งมีปัญหากรณีข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่ไม่เป็นปัจจุบัน และเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาว่าข้อมูลประวัติอาชญากรรมคือข้อมูลประเภทใดบ้าง โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินคดีเป็นข้อมูลประวัติอาชญากรรมหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากแนวทางของต่างประเทศพบว่า ประวัติอาชญากรรม คือ ข้อมูลที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษจำเลยเท่านั้น หากเป็นข้อมูลที่ศาลยังไม่ได้มีการพิพากษาลงโทษจะถือว่าเป็นข้อมูลของเจ้าหน้าที่ที่จะไม่เปิดเผยให้แก่บุคคลภายนอก จึงมีความจำเป็นต้องมีการแยกฐานข้อมูล ดังนั้น ประวัติอาชญากรรมต้องเป็นข้อมูลที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมีความผิดเท่านั้น

(๒) ข้อมูลที่ตำรวจจัดเก็บมีตั้งแต่ข้อมูลเกี่ยวกับการต้องหาคดีอาญา ที่จำเป็นต้องมีการจัดเก็บเพื่อประโยชน์ในการยืนยันลายนิ้วมือแฝงในที่เกิดเหตุ และข้อมูลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ประเด็นปัญหาที่มีการร้องเรียน คือ ข้อมูลผลคดีไม่เป็นปัจจุบัน เนื่องจากข้อมูลต้องถูกส่งมาจากสำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นครั้ง ๆ ไป และหากพิจารณาตามร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ ถ้าข้อมูลยังไม่ถึงที่สุด ข้อมูลที่จะเปิดเผย คือ ปรากฏว่าไม่มีประวัติ ซึ่งในความเป็นจริงอาจจะถูกดำเนินคดีอยู่ ทำให้ข้อมูลที่ได้ไปอาจเป็นข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง แต่หากเป็นข้อมูลที่ได้จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะแจ้งว่ามีการดำเนินคดีในความผิดฐานใด แต่คดียังไม่ถึงที่สุด

(๓) จากการประชุมคณะกรรมการการกฤษฎีกา การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ได้มีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปร่วมพิจารณาในประเด็นเรื่องร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีข้อสังเกตว่าร่างพระราชบัญญัติฯ นี้เน้นที่หน่วยงาน ๒ หน่วยงานเป็นหลัก คือ สำนักงานศาลยุติธรรมและกระทรวงกลาโหม แต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังคงต้องดำเนินการเก็บข้อมูลอยู่ เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มโทษ เนื่องจากประวัติอาชญากรรมในร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ เฉพาะข้อมูลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่ไม่ได้ห้ามหน่วยงานที่จะจัดเก็บข้อมูลตามอำนาจหน้าที่ของตน ซึ่งจะเป็นเรื่องของการบริหารงานภายในหน่วยงานนั้น ๆ

(๔) หาก...

(๔) หากต้องมีการแก้ไขตามนิยามประวัติอาชญากรรมที่แก้ไขใหม่ อาจต้องมีการบัญญัติเพิ่มเติมว่าไม่รวมถึงการจัดเก็บของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่จะมีการยกเว้นไม่ให้ใช้บังคับกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหรือศาล ดังนั้นหากพนักงานสอบสวนไปรวบรวมและเปิดเผยก็จะไปใช้กลไกของตำรวจที่สามารถเปิดเผยได้

(๕) การจะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะเป็นไปตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ ซึ่งจะไม่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้

(๖) หากเป็นกรณีการกระทำความผิดในต่างประเทศ นิยามคำว่า “ประวัติอาชญากรรม” นี้จะครอบคลุมหรือไม่ เพราะกำหนดแค่คำพิพากษาถึงที่สุดของศาลไทย เพราะในมาตรา ๑๔ จะมีเรื่องการก่อการร้ายที่กระทำความผิดในต่างประเทศ และเมื่อกระทำความผิดแล้วเข้ามาที่ประเทศไทย จะครอบคลุมไปถึงหรือไม่

(๗) นิยามคำว่า “ประวัติอาชญากรรม” ในส่วนของข้อมูลของบุคคล เป็นถ้อยคำที่กว้าง อาจขยายความนิยามคำว่า “ประวัติอาชญากรรม” ให้ชัดเจนตรงกับนานาประเทศ คือ “ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดของบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในคดีอาญา” ไม่ได้รวมข้อมูลทุกอย่าง แต่เฉพาะเรื่องของการกระทำความผิด ส่วนรายละเอียดว่าหมายถึงข้อมูลใดบ้าง อาจต้องมีการกำหนดไว้ในมาตรา ๖ วรรคสอง และให้ไปกำหนดรายละเอียดข้อมูลที่จัดเก็บในกฎหมายลำดับรอง เพราะข้อมูลประวัติอาชญากรรมต้องมีรายละเอียด เช่น ในต่างประเทศจะมีปรากฏ ชื่อ - สกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่อาศัย ภาพถ่าย ภูมิสำเนา หมายเลขประกันสังคม เป็นต้น เพื่อเป็นรายละเอียดในการชี้ตัวบุคคล ดังนั้น อาจต้องพิจารณาแบ่งข้อมูลเป็น ๒ กลุ่ม คือ ข้อมูลส่วนบุคคลโดยแท้ เช่น ชื่อ - สกุล สัญชาติ ภาพถ่าย และข้อมูลที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม เช่น การพักโทษ ลดโทษ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี ข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่ปรากฏต่อบุคคลภายนอกควรจะปรากฏเพียงว่าถูกลงโทษในความผิดที่ถึงที่สุดในฐานใดเท่านั้น อาจไม่จำเป็นต้องไปกำหนดในกฎหมายลำดับรอง รายละเอียดอื่น ๆ จะไม่ควรเปิดเผย ตำรวจจะต้องมีฐานข้อมูลที่มีรายละเอียดมากกว่าที่ต้องไม่ให้มีการเปิดเผย แต่ถ้าต้องมีการแก้ไขควรต้องปรับในมาตรา ๔ หรือมาตรา ๖ แล้วแต่กรณี

(๘) เมื่อพิจารณาจากขอบเขตของข้อมูลประวัติอาชญากรรมแล้วพบว่าฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรมจะกว้างมาก เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ช. ก็มีคดีบางประเภทที่เป็นคดีอาญา เช่น คดีจิตใจไม่เย็น บัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นต้น จึงมีข้อสังเกตว่าจะจัดเก็บโดยมีความพร้อมในการบังคับใช้กฎหมายอย่างไร

(๙) “ประวัติอาชญากรรม” เป็นการกระทำที่เป็นความผิด แต่ถ้าใช้คำว่า “ประวัติอาชญากรรม” จะเป็นข้อมูลของบุคคลที่กระทำความผิด ถ้อยคำ ๒ คำนี้มีความหมายที่แตกต่างกัน

(๑๐) เมื่อพิจารณามาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มีการบัญญัติว่ามีพฤติการณ์ต่าง ๆ เหมือนว่าจะมีการนำรายละเอียดพฤติกรรมเหล่านี้ไปเก็บไว้ในข้อมูลประวัติอาชญากรรมด้วย

(๑๑) เมื่อมีการแก้ไขนิยามคำว่า “ประวัติอาชญากรรม” แล้ว เพื่อให้สอดคล้องกับนิยามดังกล่าว ดังนั้นในร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๑๑ ควรต้องมีการปรับแก้ไขเป็น “ให้หน่วยงานที่ได้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติอาชญากรรมหรือข้อมูลเกี่ยวกับการต้องหาคดีอาญา” เพราะมีข้อมูลหลายประเภทที่ไม่ได้ไปถึงชั้นศาล

๒. การกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมเมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

(๑) การกำหนดให้สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่เปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม เนื่องจากต้องการให้หน่วยงานสุดท้ายที่มีคำพิพากษาเป็นหน่วยงานหลัก เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด

(๒) หากให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลประวัติอาชญากรรม จะต้องใช้ระบบที่คล้ายคลึงกับศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (DXC: Data Exchange Center) ซึ่งในปัจจุบันใน ๑ ปีจะมีบุคคลที่ถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน และบุคคลที่ศาลมีคำพิพากษาว่ามีความผิดแต่ไม่ได้ถูกคุมตัวเข้าเรือนจำอีกประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน รวมแล้วประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ คน

(๓) เห็นว่าควรให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้จัดเก็บข้อมูล เพราะจะมีประโยชน์ในการใช้กับหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมอื่น ๆ ด้วย

๓. การกำหนดให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมกรณีการยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียนให้พิจารณาเรื่องการเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม

การเสนอให้มีการเก็บค่าธรรมเนียมจะมีประเด็นว่าต้องเก็บเท่าไร และอาจมีประเด็นปัญหาในเรื่องเก็บมากหรือเก็บน้อยขึ้นได้ ดังนั้นไม่ควรที่จะมีการจัดเก็บ

๔. การกำหนดฐานความผิดที่ร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้ต้องมีการเปิดเผย แม้ผู้เป็นเจ้าของประวัติจะได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน หรือพ้นระยะเวลาห้าปี นับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษาแล้วก็ให้เปิดเผยได้ ตามร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕

(๑) ในร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๙ เป็นหลักทั่วไปในกรณีความผิดที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้เป็นความร้ายแรง เมื่อเจ้าของประวัติซึ่งได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน หรือพ้นระยะเวลาห้าปี นับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษาเมื่อเจ้าของประวัติมิได้กระทำความผิดใดขึ้นอีก ในระหว่างระยะเวลานั้นหรือมิได้อยู่ระหว่างถูกกักขังหรืออยู่ภายใต้การควบคุมของพนักงานสอบสวน หรือศาลมีคำพิพากษาในความผิดที่กระทำความผิดโดยประมาท ความผิดลหุโทษ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือความผิดอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง จะไม่ให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม ส่วนในร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ จะเป็นฐานความผิดร้ายแรงที่ต้องมีการเปิดเผยโดยตลอด อันเป็นข้อยกเว้นหลักทั่วไปในมาตรา ๙ ซึ่งในมาตรา ๑๕ ฐานความผิดจะเบากว่ามาตรา ๑๔ แต่ต้องดูพฤติการณ์ประกอบ หากเป็นพฤติการณ์ที่หนักก็จะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมตลอดชีวิตแม้จะเข้าเงื่อนไขตามร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๙ ก็ยังคงต้องมีการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมโดยตลอด

(๒) ควรเพิ่มเติมคำว่า “ภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๙” ในมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ และอาจตัดรายละเอียด “แม้ผู้เป็นเจ้าของประวัติอาชญากรรม...เปิดเผยได้” ออก

(๓) กรณีมาตรา ๑๔ (๒) ควรแก้ไขถ้อยคำเป็น “ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ ในราชอาณาจักร” หรือไม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจน ไม่เช่นนั้นถ้อยคำจะกว้างเกินไป

๕. การกำหนดให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมต่อสาธารณชนเพื่อเป็นการยกระดับการเปิดเผยประวัติอาชญากรรม กรณีฐานความผิดที่มีความร้ายแรงและเป็นภัยต่อสังคมให้คนทั่วไปสามารถสอบทานได้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสังคมขั้นสูง

(๑) หากต้องการเพิ่มเติมประเด็นนี้อาจต้องมีการบัญญัติเพิ่มเติมเป็นอีกหมวดหนึ่งหรือร่างเป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง

(๒) มาตรา ๑๖ เป็นหลักการที่ต่างจากร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ เพื่อคุ้มครองเหยื่อหรือผู้เสียหายในความผิดเกี่ยวกับเพศ กรณีการจัดเก็บใช้หลักการตามร่างพระราชบัญญัติฯ นี้ได้ แต่กรณีนี้มีหลักการเพิ่มโดยการให้รัฐสามารถที่จะเปิดเผยต่อสาธารณะและให้ประชาชนเข้ามามตรวจสอบได้โดยใน ๓ ประเทศ คือ ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา จะให้ความสำคัญกับเรื่องการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ มาตรานี้จึงควรอยู่ในร่างพระราชบัญญัติฯ นี้หรือไม่ หรือควรไปร่างเป็นพิเศษในเรื่องเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางเพศ ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นท้าทาย

(๓) คดีความผิดที่ต่างประเทศกำหนดให้มีการเปิดเผยต่อสาธารณะเป็นคดีที่มีอัตราโทษสูงมาก แต่สังคมไทยต้องการที่จะคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลหรือป้องกันสังคมต้องชั่งน้ำหนักให้ดี เพราะถ้ามีผู้กระทำความผิดเป็นญาติพี่น้อง และมีนามสกุลเดียวกันจะได้รับผลกระทบ ไม่ควรไปซ้ำเติมมากจนเกินไป

๖. หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ.

(๑) ความจำเป็นของการมีร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ เพื่อแก้ปัญหาการที่ผู้พ้นโทษออกมาอาจมีข้อจำกัดในเรื่องของการเข้าถึงแหล่งงาน และยังเป็นการแก้ปัญหาการที่ไปตรวจสอบประวัติอาชญากรรมแล้วพบว่าข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน เพราะบางกรณีศาลยกฟ้องแล้ว หรือคดียังไม่ถึงที่สุด ซึ่งยังคงได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่

(๒) เจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. มี ๓ ประการ คือ ๑. เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคล สืบเนื่องจากการที่ข้อมูลประวัติอาชญากรรมไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลต่อสิทธิและโอกาสในการสมัครเข้าทำงาน เพราะบางกรณีบุคคลเหล่านี้ศาลมีคำพิพากษายกฟ้อง หรืออัยการสั่งไม่ฟ้องแล้ว แต่ข้อมูลยังคงปรากฏว่ากระทำความผิดอยู่ ๒. เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และ ๓. เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

มติที่ประชุม

เห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. ในประเด็น ดังนี้

๑. การกำหนดนิยามคำว่า “ประวัติอาชญากรรม” ไม่ควรรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการต้องหาก็คดีอาญา แต่ให้หมายความถึงเฉพาะข้อมูลที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดเท่านั้น

๒. การกำหนดให้กระทรวงยุติธรรมเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมเมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

๓. ไม่ควรที่จะให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมกรณีการยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียนให้พิจารณาเรื่องการเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม

๔. การกำหนดให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมต่อสาธารณชนกรณีฐานความผิดที่มีความร้ายแรงและเป็นภัยต่อสังคม ควรให้มีการศึกษารายละเอียดให้รอบคอบและอาจต้องมีการร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติม

ทั้งนี้ ให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำประเด็นการปรับเปลี่ยนฐานความผิดที่ร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้ต้องมีการเปิดเผยแม้ผู้เป็นเจ้าของประวัติจะได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน หรือพ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษาแล้วก็เปิดเผยได้ตามร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ และประเด็นการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เสนอต่อคณะอนุกรรมการฯ ในการประชุมครั้งถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๔

เรื่องอื่นๆ

กรอบการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

ฝ่ายเลขานุการฯ ขอให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาเสนอแนะและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำกรอบการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

เพื่อฝ่าย...

เพื่อฝ่ายเลขานุการฯ จะได้รวบรวมและจัดทำร่างแผนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ เสนอเพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งถัดไป

ประเด็นอภิปราย

คณะอนุกรรมการฯ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นที่น่าสนใจที่อาจนำมาเป็นกรอบการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ได้ อาทิ ประเด็นกรณีความผิดทางอาญาใหม่ ๆ เช่น Digital Economy โดยมองบริบททรัพย์สินหรือตัวบุคคล มาตรการเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล เช่น การดำเนินการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม หรือการรับฟังพยานหลักฐาน แนวทางการขับเคลื่อนกลไกตามแผนงานของคณะอนุกรรมการฯ เพราะวัตถุประสงค์ของคณะอนุกรรมการฯ คือ ให้ความรู้กับประชาชนและเจ้าพนักงานที่บังคับใช้กฎหมาย รวมถึงมีร่างพระราชบัญญัติ ที่น่าสนใจและมีความสำคัญ คือ ร่างพระราชบัญญัติ มาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบ พ.ศ. ซึ่งได้มีการมอบหมายสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไป เติมนำร่างกฎหมายแต่ปัจจุบันออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี หากมีการผลักดันจะเป็นประโยชน์ นอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่อาจไม่ได้เกี่ยวข้องกับกฎหมายโดยตรงที่อาจนำมาพิจารณาได้ เช่น Cryptocurrency และ Bitcoin

มติที่ประชุม มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ รับข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการฯ อาทิ มาตรการเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล การผลักดันร่างพระราชบัญญัติมาตรการติดตามทรัพย์สินของรัฐคืนจากการเอาไปโดยมิชอบ พ.ศ. รวมทั้งประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจไปพิจารณาและกำหนดกรอบการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ต่อไป

เลิกประชุม

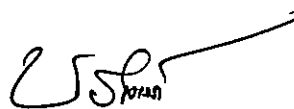
เวลา ๑๖.๓๐ น.

สุกานต์ สุกุลดี
(นางสาวสุกานต์ สุกุลดี)

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

ชัตติยา รัตนติลก
(นางชัตติยา รัตนติลก)

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายชัยวัฒน์ ร่วงเล็ก)

อนุกรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม